

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 К 211718 21 Кжж 2
Бања Лука, 28.12.2021. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Весне Антонић, као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина и др Вељка Икановића као чланова вијећа, уз учешће Мире Мачкић као записничара, у кривичном предмету против оптуженог М.Б., због кривичног дјела злоупотребе повјерења из члана 234. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући по жалбама окружног јавног тужиоца у Бањој Луци, оптуженог и његовог браниоца адвоката Ж.П.Б. из Б. изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 К 211718 20 Кжж 2 од 23.09.2021. године, након одржане сједнице трећестепеног вијећа овог суда дана 28.12.2021. године у присуству републичког јавног тужиоца Живане Бајић, оптуженог и његовог браниоца, донио је

П Р Е С У Д У

Одбијају се као неосноване жалбе окружног јавног тужиоца у Бањој Луци, оптуженог М.Б. и његовог браниоца и потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 К 211718 20 Кжж 2 од 23.09.2021. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Бањалуци број 71 0 К 211718 18 К 2 од 15.04.2019. године, оглашен је кривим оптужени М.Б. због кривичног дјела злоупотребе повјерења из члана 244. став 3. и 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 49/03, 108/04, 37/06, 73/10, 1/12 и 67/13, у даљем тексту: КЗ РС), за које дјело му је изречена условна осуда којом је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци и одређено да се иста неће извршити ако оптужени у року од 1 (једне) године и 6 (шест) мјесеци по правоснажности пресуде не почини ново кривично дјело. Оптужени је обавезан да оштећеним А.Ј., А.Ј.1 и В.Ј. надокнади штету у износу од 12.400,00 КМ у року од 30 дана по правоснажности пресуде, а под пријетњом принудног извршења, док су са вишком имовинско-правног захтјев оштећени упућени на парницу. Оптужени је обавезан да плати суду трошкове кривичног поступка у паушалном износу од 250,00 КМ.

У поступку по жалби на наведену пресуду, Окружни суд у Бања Луци је рјешењем број 71 0 К 211718 19 Кжж 2 од 03.12.2019. године, уважавањем жалби оптуженог и његовог браниоца укинуо пресуду Основног суда у Бањалуци број 71 0 К 211718 18 К 2

од 15.04.2019. године и одредио одржавање претреса пред Окружним судом у Бањалуци. Након одржаног претреса пред тим судом, пресудом број 71 0 К 211718 20 Кжк од 19.06.2020. године, уважене су жалбе оптуженог и његовог браниоца и преиначена пресуда Основног суда у Бањалуци број 71 0 К 211718 18 К 2 од 15.04.2019. године, тако је на основу члана 298. тачка а) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17 и 66/18, у даљем тексту: ЗКП РС) оптужени М.Б. ослобођен оптужбе да је починио кривично дјело злоупотребе повјерења из члана 244. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/17, у даљем тексту: Кривични законик). Истом пресудом оштећени су са имовинско правним захтјевом упућени на парнични поступак, а одлучено је да трошкови кривичног поступка из члана 96. став 2. тачке а) до ђ) ЗКП РС, као и нужни издаци оптуженог и нужни издаци и награда његовог браниоца падају на терет буџетских средстава.

Одлучујући по жалби јавног тужиоца Окружног јавног тужилаштва у Бањалуци, на цитирану пресуду, Врховни суд Републике Српске је рјешењем број 71 0 К 211718 20 Кжж од 07.09.2020. године уважио жалбу, укинуо пресуду Окружног суда у Бањалуци број 71 0 К 211718 20 Кжк од 19.06.2020. године и предмет вратио том суду на поновно суђење.

У поновном поступку Окружни суд у Бањалуци је пресудом број 71 0 К 211718 20 Кжк 2 од 23.09.2021. године, донесеном на претресу пред тим судом, огласио кривим оптуженог М.Б. због кривичног дјела злоупотребе повјерења из члана 234. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика за које дјело му је изречена условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци и одређено да се иста неће извршити ако оптужени у року од 1 (једне) године и 6 (шест) мјесеци по правоснажности пресуде не почини ново кривично дјело. Оптужени је обавезан да оштећеним А.Ј., А.Ј.1 и В.Ј. надокнади штету у износу од 12.400,00 КМ у року од 30 дана по правоснажности пресуде, а под пријетњом принудног извршења, док су са вишком имовинско правног захтјев оштећени упућени на парницу. Обавезан је да плати суду трошкове кривичног поступка у паушалном износу од 250,00 КМ.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили оружни јавни тужилац из Бањалуке због одлуке о кривичној санкцији и трошковима кривичног поступка, бранилац оптуженог, адвокат Живко П. Бојић из Бањалуке због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП, повреде (неправилне примјене) Кривичног закона (члан 312. тачка а) ЗКП), одлуке о кривичној санкцији и усвојеном имовинскоправном захтјеву, те оптужени М.Б. због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, те одлуке о кривичној санкцији, о имовинскоправном захтјеву и о трошковима кривичног поступка.

Приједлог жалбе окружног јавног тужиоца је да се жалба уважи, преиначи побијана пресуда и оптуженом изрекне казна у складу са законом за извршено кривично дјело и да се оптужени обавезе да плати трошкове кривичног поступка у износу већем од 250,00 КМ, а приједлог жалби оптуженог и његовог браниоца је да Врховни суд уважи ове жалбе, побијану пресуду Окружног суда преиначи и оптуженог ослободи оптужбе.

Одговори на жалбе нису поднесени.

На сједници вијећа овог суда републички јавни тужилац Живана Бајић је изјавила да у цјелости остаје код навода и приједлога у жалби окружног јавног тужиоца, а предложила је да се жалбе оптуженог и његовог браниоца одбију као неосноване.

Бранилац оптуженог, адвокат Ж.П.Б. из Б. је изложио жалбу те изјавио да остаје код приједлога из жалбе од 14.11.2021. године побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи оптужбе а жалба јавног тужилаштва одбије.

Оптужени је на сједници вијећа подржао жалбу и излагање његовог браниоца, а потом изложио жалбу коју је лично поднио против побијане другостепене пресуде, те изјавио да остаје код приједлога (да се жалба уважи и да, на основу одредбе члана 323. и члана 298. тачка в) ЗКП преиначи побијана пресуда и оптужени ослободи оптужбе), и алтернативног приједлога (да се жалба уважи, преиначи побијана пресуда примјеном одредаба члана 323. и члана 298. тачка б) ЗКП. У погледу жалбе јавног тужиоца предложио је да се та жалба одбије.

Испитујући другостепену пресуду сходном примјеном одредбе члана 320. ЗКП РС у дијелу који се жалбом побија, а по службеној дужности да ли је на штету оптуженог повријеђен Кривични закон, овај суд је одлучило као у изреци пресуде из слиједећих разлога:

Квалификовани облик кривичног дјела злоупотреба повјерења из члана 234. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика, за које је оптужени оглашен кривим побијаном пресудом, састоји се у неиспуњењу дужности адвоката приликом заступања имовинских интереса неког лица, које непоступање је мотивисано намјером прибављања имовинске користи себи или другом, или наношењем штете лицу чије интересе заступа, при чему је и прибављена имовинска корист у износу преко 10.000,00 КМ на штету лица чије интересе је заступао.

Према утврђењу побијане пресуде садржаном у изреци оптужени је у критичном периоду починио предметно кривично дјело тако што је поступајући као адвокат А., А.1 и В.Ј., заступајући њихове имовинске интересе у вансудском, судском и извршном поступку ради накнаде материјалне и нематеријалне штете поводом смрти оца и мужа, Ђуре Ј.а, злоупотребио њихово повјерење на начин што није испунио своју дужност па новчани износ од 12.400,00 КМ, који је ДДОР К.-К. Б.Л. (сада Т.О. АД) омашком уплатила на његов жиро-рачун број ... код Н.Б. б. а на име накнаде нематеријалне штете оштећеним Ј., предао оштећеној породици Ј. или вратио осигурању, него је исти задржао за себе у намјери прибављања противправне имовинске користи, за који износ је оштетио породицу Ј..

Правилност и законитост таквог утврђења није доведена у сумњу аргументима жалбе оптуженог и његовог браниоца, нити валидност датих разлога у образложењу за чињеничне закључке од одлучног значаја.

Наиме, приговор жалбе оптуженог о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС у виду противрјечности изреке и разлога пресуде у погледу темпоралног елемента није конкретизован у образложењу жалбе, па се оваква уопштена и неаргументована тврдња о несагласности изреке и разлога пресуде не може прихватити као основана. Надаље приговор ове жалбе којим доводи у питање ваљаност оцјене (а не изостанак оцјене) противрјечних доказа који се односе на исплату дијела накнаде штете у износу од 4.500,00 КМ, се не може подвести под цитирану повреду одредаба кривичног поступка, с обзиром да се ова повреда када су разлози пресуде у питању огледа у потпуном изостанку разлога, изостанку разлога о одлучним чињеницама или нејасноћи или у знатној мјери противрјечности разлога. Побијана пресуда је након садржајне оцјене проведених доказа дала разлоге у образложењу и за закључак да се, према жалби спорни износ од 4.500,00 КМ који је уплаћен оштећеном А.Ј. 22.12.2006. године, односи на капитализирану ренту, па се ваљаност дате оцјене доказа може разматрати у оквиру правилности чињеничне основе пресуде.

Повреда одредаба кривичног поступка из тачке к) став 1. члана 311. ЗКП РС је и жалбом браниоца оптуженог означена као жалбени основ, међутим при томе се у образложењу жалбе не конкретизује неки од облика повреде поступка прописаних цитираном законском одредбом, а аргументи ове жалбе (према разлозима у њеном образложењу) се свode на приговоре чињеничној основи пресуде и повреде Кривичног закона узроковане погрешним утврђењем чињеница од одлучног значаја.

Како битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 295. став 2. ЗКП РС у вези са чланом 3. став 2.; члана 15. и члана 295. став 2.; члана 108. став 3. и члана 304. став 7. ЗКП РС жалба оптуженог образлаже изостанком брижљиве, свестране и објективне оцјене материјалних доказа оптужбе и одбране у погледу субјективног односа оптуженог према предметном кривичном дјелу и у односу на висину имовинскоправног захтјева, то приговор таквог карактера којим се оспорава квалитет оцјене доказа (тврдњом да није била брижљива, свестрана и објективна) у суштини представља приговор чињеничног карактера којим се доводи у питање правилност утврђења одлучних чињеница до којих је суд дошао таквом оцјеном.

Приговори у виду погрешно утврђеног чињеничног стања ове жалбе (и ако жалба браниоца оптуженог овај жалбени основ није експлицитно означила, у образложењу се највећим дијелом реферира на чињеничне приговоре) те о повреди Кривичног закона, првенствено се заснивају на тврдњи да у описаним радњама оптуженог критичног догађаја (када није предао оштећеној породици Ј. или вратио осигурању омашком уплаћени износ новца на његов рачун) нема намјере прибављања имовинске користи (као субјективног односа према дјелу у виду директног умишљаја), те да је у погледу ове чињенице од одлучног значаја погрешно утврђено чињенично стање усљед погрешног методолошког приступа у оцјени доказа, а слиједом тога да је на погрешном утврђењу о постојању овог облика умишљаја повријеђен Кривични закон када су радње оптуженог правно квалификоване као предметно кривично дјело за које је оптужени оглашен кривим. Осим тога жалбе апострофирају као погрешан чињенични закључак побијане пресуде да цјелокупни износ од 12.400,00 КМ уплаћеног новца на рачун оптуженог припада оштећеним тврдећи да је погрешно утврђење суда по којем раније исплаћени

износ од 4.500,00 КМ оштећеном А.Ј. представља ренту а не дио накнаде штете по споразуму о вансудском поравнању, сугеришући при томе да је погрешно утврђење ове чињенице у директној вези са повредом Кривичног закона у сегменту погрешне правне квалификације дјела и застарјелости кривичног гоњења.

Из разлога у образложењу побијане пресуде произлази да је чињенично утврђење за све чињенице од одлучног значаја, укључујући и чињенице чија се правилност оспорава жалбама оптуженог и његовог браниоца, резултат врло детаљне критичке оцјене доказа проведених на главном претресу на које се побијана пресуда позива у свом образложењу интерпретирајући у одлучним чињеницама њихов садржај, а која оцјена у свему задовољава критерије прописане одредбама члана 295. став 2. ЗКП РС.

Тако полазећи од неспорних чињеничних утврђења да је оптужени у инкриминисаном периоду заступао интересе оштећене породице Ј. као њихов пуномоћник у поступку накнаде штете пред осигуравајућим друштвом „К.-К.“ а.д. Б.Л., да је оптуженом М.Б. омашком уплаћен преостали (неисплаћени) дио накнаде штете у износу од 12.400,00 КМ за оштећену породицу Ј. на основу Споразума о вансудском поравнању од 05.06.2002. године, побијана пресуда изводи закључак да је оптужени био свјестан да му тај новчани износ не припада (јер су му већ по том основу плаћени трошкови заступања у износу од 200,00 КМ) па му је била обавеза, да износ од 12.400,00 КМ дозначи оштећеној породици Ј., као преостали дио штете, (на коју чињеницу је оптужени више пута упозораван усмено а и писмено 19.09.2012. године од стране породице Ј. и од стране З.К. – радника осигуравајућег друштва) што он није учинио до 12.09.2012. године. Надаље апострофирајући да је један од облика радње извршења овог кривичног дјела неиспуњавање своје дужности заступања имовинских интереса неког лица, те да извршилац овог квалификованог облика дјела може бити и адвокат, побијана пресуда закључује да у конкретном случају сама чињеница да је оптужени на свом рачуну задржао за себе износ од 12.400,00 КМ који је припадао породици Ј. указује на то да овакво његово понашање није у складу са добијеним овлаштењима (пуномоћ за заступање) и Кодексом адвокатске етике који га обавезују да адекватно заступа имовинске интересе оштећених, па је слиједом тога, био је у обавези да новчани износ од 12.400,00 КМ, који је грешком дозначен на његов рачун, одмах уплати оштећенима или у крајњем случају да изврши поврат новца осигуравајућем друштву, што он није учинио, из чега произлази да је намјера оптуженог за прибављање имовинске користи себи и наношење штете породици Ј. била обухваћена његовим директним умишљајем, од момента уплате спорног новца тј. од 04.01.2007. године и постојала је до 12.09.2012. године (када му је отказана пуномоћ за заступање), а она постоји и до данас (дан доношења побијане пресуде), јер новац није враћен.

Правилност наведеног утврђења побијане пресуде по којем поступање оптуженог критичног догађаја (када новчани износ од 12.400,00 КМ који је ДДОР К.- К. Б.Л. омашком уплатила на његов жиро-рачун на име накнаде нематеријалне штете оштећеним Ј. чије интересе је као пуномоћник заступао у поступку накнаде, није предао оштећеној породици Ј. нити вратио осигуравајућем друштву, него задржао за себе) мотивисано намјером прибављања противправне имовинске користи, није доведена у сумњу аргументима жалбе оптуженог и његовог браниоца којима тврде да такву намјеру искључују чињенице да је он поступао у оквиру овлаштења из уговора о заступању, а

посебно да је у поступку накнаде штете дао писмене инструкције осигуравајућем друштву да се накнада за све оштећене исплати на рачун оштећеног А.Ј., нити аргументом жалбе браниоца оптуженог да умишљај оптуженог искључује већ сама чињеница што је наведени износ новца омашком уплаћен на рачун оптуженог.

Ово из разлога што је за утврђење намјере прибављања противправне имовинске користи код оптуженог критичног догађаја, и по оцјени овог суда, од одлучног значаја понашање оптуженог у односу на грешком му уплаћени износ новца (као накнада за штету оштећеној породици Ј. чије је интересе као пуномоћник заступао у поступку пред осигуравајућим друштвом) од момента сазнања за погрешно извршену уплату. Па како у инкриминисаном периоду (који је дужи од пет година) оптужени као пуномоћник оштећених није предузео ни једну радњу која би манифестовала његову вољу да новац који је грешком уплаћен на његов рачун, а на име накнаде штете лицима које је заступао, преда тим лицима или врати осигуравајућем друштву, онда нема сумње да је његово такво понашање у виду неиспуњења дужности адвоката приликом заступања имовинских интереса оштећених мотивисано намјером да себи прибави имовинску корист.

Правилност чињеничног закључка побијане пресуде да цјелокупни износ од 12.400,00 КМ грешком уплаћеног новца на рачун оптуженог припада оштећеној породици Ј., као дио накнаде штете од укупног износа од 17.400,00 КМ по споразуму о вансудском поравнању од 05.06.2002. године, није доведена у сумњу приговорима жалби оптуженог и његовог браниоца. Жалба оптуженог тврди да је оштећеним (поред неспорне исплате износа од 5.000,00 КМ дана 30.08 2002. године) на име накнаде штете утврђене вансудским поравнањем исплаћен и износ од 4.500,00 КМ на рачун оштећеног А.Ј., док се приговор жалбе браниоца оптуженог у овом сегменту заснива на тврдњи да се дио омашком уплаћеног новца на рачун оптуженог односи на адвокатске услуге по споразуму са оштећеним као странком. Супротно томе из доказа на које се позива побијана пресуда у свом образложењу на страни 13. (извјештај осигуравајућег друштва „Т.о.“ од 09.12.2014. године и исказ свједока З.М., радника тог осигуравајућег друштва) произлази да се износ од 4.500,00 КМ уплаћен 22.12.2006. године на рачун Александра Ј.а односи на капитализирану ренту за период од 25 мјесеци, а не на накнаду штете утврђену споразумом о вансудском поравнању. Из наведеног извјештаја произлази да се износ од 12.400,00 КМ, који је уплаћен на рачун оптуженог дана 04.01.2007. године односи на нематеријалну штету на име душевних болова за 3 члана и паушал за трошкове сахране, а да је 22.12.2006. године уплаћено на рачун оптуженог износ од 200,00 КМ на име трошкова вансудског поступка.

С обзиром да се приговор ових жалби о повреди Кривичног закона у сегменту правне квалификације дјела и наступања застарјелости кривичног гоњења, те одлуке о имовинскоправном захтјеву (у погледу висине досуђеног износа накнаде штете) темељи на неоснованој тврдњи о чињеничним недостацима побијане пресуде, то ни овим жалбеним основима побијања пресуде нема мјеста. Слиједом тога по оцјени овог суда, на темељу правилно утврђеног чињеничног стања побијаном пресудом је правилно примјењен Кривични закон када су радње оптуженог критичног догађаја правно квалификоване као кривично дјело злоупотребе повјерења из члана 234. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика, за које дјело је оглашен кривим.

Одлуку о кривичној санкцији овај суд је испитао у вези са приговорима жалби Окружног јавног тужиоца, оптуженог и његовог браниоца те нашао да су у изреченој условној осуди, као алтернативној мјери, у потребној мјери дошле до изражаја олакшавајуће околности које је другостепени суд нашао на страни оптуженог и позвао се на њих у образложењу (ранија неосуђиваност, отац троје дјеце и коректно држање пред судом), те отежавајућа околност на коју указује жалба јавног тужиоца (злоупотријебио раније познанство са оштећеном породицом јер су из истог мјеста и да су га оштећени ангажовали за заступање након што им се он јавио и понудио адвокатске услуге), те да с обзиром на личност оптуженог и околности под којима је дјело извршено, за остварење сврхе кажњавања није нужна примјена казне затвора од 6 (шест) мјесеци утврђене у условној осуди, а да ће упозорење под пријетњом ове казне кроз утврђени период провјеравања (једна година и шест мјесеци) довољно утицати на оптуженог да убудуће не чини кривична дјела.

Одлука о паушалном износу трошкова поступка од 250.00 КМ које је оптужени обавезан платити, по оцјени овог суда, у сразмјери је са сложености и дужином трајања поступка у овом предмету, па се супротне тврдње жалби јавног тужиоца и оптуженог не могу прихватити као основане.

Из изнијетих разлога жалбе окружног јавног тужиоца, оптуженог и његовог браниоца на побијану пресуду другостепеног суда се показују као неосноване, па је овај суд одлучио као у изреци, те сходном примјеном одредби члана 327. ЗКП РС, жалбе одбио као неосноване и побијану пресуду потврдио.

Записничар
Мира Мачкић

Предсједница вијећа
Весна Антонић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић